

העשרת מנהרות עבירות לגידול מלונים בפחמן דו חמצני 1989/90

יצחק צפורי, דיין אהוד, שמואל דוד - מינהל המחקר החקלאי - חוות הבשור.

תקציר

נבדקו שלוש שיטות העשרה: בקרות - ללא העשרה, העשרה בשעות הבוקר ואחה"צ בלבד וההעשרה במחזוריים סירוגיים של העשרה ואוורור, בפעימות, על פי השיטה שפותחה בחוות הבשור. ההעשרה נבדקה בגידול שרוע ובגידול בהדליה. תוספת היבול הגבוהה ביותר התקבלה בהעשרה בפעימות, הן בגידול השרוע והן בגידול המודלה. רוב תוספת היבול היתה תוצאה של מספר פירות רב יותר, כנראה כתוצאה של שיפור מאזן המוטמצים בצמח וע"י כך הפחתת תופעות הפלת חנטיים לאחר חנטת הפרי הראשון. בנוסף לכך, התקבלו גם פירות גדולים יותר, בעיקר בגלל הנייבה השני. העשרה בפד"ח הביאה גם להקדמה של כשבועיים בנייבה. ההעשרה גרמה להגדלת אחוז הפירות הפסולים לייצוא בהשוואה לבקורת, למרות שסך כל היבול הראוי לייצוא בחלקות המועשרות היה גדול יותר מן הבקורת. עדיין מוקדם ליישם שיטה זו באופן מסחרי אצל מגדלים, בעיקר בגלל ההשקעה הכבדה בתשתית הכרוכה ביישום השיטה. כמו כן רצוי (ומתוכנן) לבדוק שיטת העשרה נוספת, המבוססת על העשרה תוך אוורור חלקי של המבנה, המקטינה את עומס החום הנוצר בשיטות ההעשרה שנבדקו עד כה. ככל הנראה, עומס חום זה הוא הסיבה העיקרית להופעת אחוז גבוה יותר של פירות פגומים במבניים המועשרים בפד"ח. כמו כן מוצע לבדוק העשרה תוך שימוש בפד"ח שמקורו בשריפה של גז בישול (גפ"מ), אשר עשוי להוזיל את עלויות ההשקעה בתשתית באופן משמעותי.